

**MØRE OG ROMSDAL
STATSADVOKATEMBETER**

Politimesteren i Møre og Romsdal

DERES REF.:
Deres ref.

VÅR REF.:
Vår ref.

DATO:
15.11.2024

RAPPORT ETTER BEHANDLING AV MISHANDLINGSSAKER

Som ledd i fagledelsen bestemte statsadvokaten at samtlige mishandlingssaker for en periode fra 1. april til 1. juli 2024 skulle forelegges statsadvokaten for avgjørelse. Perioden ble senere forlenget til 1. oktober 2024. Saksomfanget er beskrevet slik:

Dette gjelder beslutning om henleggelse, eventuelt nedsubsummering, samt tiltale eller annen, positiv påtaleavgjørelse. Dermed gjelder foreleggelsesplikten alle saker som er registrert som mishandling i nære relasjoner slik at etterforskningen har vært innrettet mot overtredelse av § 282.

Ordningen var forankret i vurderinger, anbefalinger og tiltak som følger av statsadvokatenes kvalitetsundersøkelse i 2023 rettet mot mishandlingssaker, jf. rapport av 24. april 2023.

I perioden behandlet statsadvokatene 36 saker. Statsadvokatens vurderinger i hver sak ble ført over i et skjema med kvalitetsmarkører og karakterskala for konklusjonen omkring det enkelte vurderingstema (1 = god, 2 = tilfredsstillende, 3 = ikke tilfredsstillende), jf. nedenfor.

DE FORELAGTE SAKENE

Det ble innsendt 7 tiltaleforslag, 27 henleggelsesforslag og 2 forslag om nedsubsummering.

Statsadvokaten tiltrådte innstillingene i 34 saker.

I de to sakene der innstillingen ikke ble fulgt forholdt det seg slik:

I én sak var det foreslått henleggelse av mishandlingsforholdet idet man istedet ville anse forholdet som kroppskrenkelser. I slik tilfelle skal man imidlertid ikke henlegge forholdet, men endre

subsumsjonen. Den andre saken ble sendt tilbake for ytterligere etterforsking. Forholdet var anbefalt henlagt fordi det ikke var rimelig grunn til å igangsette etterforsking tilknyttet bekymringsmelding om psykisk vold mot barn, dog var mor avhørt. Ut fra en helhetsvurdering ble det beordret etterforsking ved avhør av et barn og mistenkte.

Fire av statsadvokatens henleggelsesbeslutninger ble påklaget til riksadvokaten. Samtlige beslutninger ble opprettholdt, men i én av sakene ble det først gitt ordre om ytterligere etterforsking. Beslutningen synliggjorde betydningen av at etterforsking i slike saker må fange opp alle opplysninger som er egnet til å kunne påvirke avgjørelsen av tiltalespørsmålet, samt at man ved klage må foreta slike undersøkelser som klagen måtte foranledige, jf. forvaltningsloven § 33 annet ledd som må gies tilsvarende anvendelse ved klage over påtalevedtak.

METODE

Et sentralt punkt i kvalitetsundersøkelsen rettet seg mot oppklaringspotensial. I rapporten punkt 4. 11 skrev vi om undersøkelsen og særlig om dette:

Vårt hovedinntrykk er at kvaliteten på etterforskningen av saker om vold i nære relasjoner i Møre og Romsdal politidistrikt er god. Likevel medfører de forbedringspunktene vi har avdekket et urealisert oppklaringspotensial.

I rapporten punkt 5 listet vi deretter opp anbefalinger og tiltak som nå ble direkte overført til vurderingstemaene i det omtalte skjema. I den enkelte sak har vi således vurdert og satt karakter tilknyttet inntrykket av organisering, sikring av spor i initialfasen, etterforskningsplan, lyd- og bildeavhør, rettsmedisinsk undersøkelse og statusoppdatering.

Vurderingstemaene med karakterer var slik:

1. Ledelse og fordeling til etterforsker, ledelsessamvirke
2. Sikret lydlogg, innhentet foto, særlig av fornærmede, sikring og dokumentasjon fra **åsted**
3. Er etterforskningsplanen dynamisk med frister? Herunder status oppdatert med notoritet om familiesituasjonen.
4. Lyd- og bildeavhør. Kvalitet.
5. Rettsmedisinsk undersøkelse (dersom korrekt "ikke utført" settes karakter 1)
6. Vurdering av kontaktforbud og voldsalarm
7. Kunne mer ha vært utført for å bedre muligheten for oppklaring (oppklaringspotensial)?

I tillegg kom et avsluttende punkt 8 med mulighet for merknader.

Det bemerkes at saksbehandlingstid ikke var selvstendig tema ved dette prosjektet.

STATSADVOKATENS GJENNOMGÅELSE

1. Statsadvokatenes generelle vurderinger

Statsadvokatene **tiltrådte** de fleste av politiets påtalevurderinger. Ut fra vurderingene er det skjedd en kvalitetsbedring i tiden etter kvalitetsundersøkelsen. Dette gjelder ikke minst de avhør som er foretatt. Samlet sett anses politiets behandling av mishandlings saker som god.

Allikevel må man se på hvorvidt saksgjennomgåelsene avdekket forbedringsmuligheter som kan forsterke og sikre kvalitet og ytterligere optimalisere oppklaringspotensial i slike saker på sikt. Det sikreste er **utarbeidelse av etterforsningsplan**, jf. statsadvokatens kvalitetsundersøkelse med henvisning også til riksadvokatens instruks om planutarbeidelse i brev av 30. mars 2015, jf. tidligere brev av 8. november 2013.

Vi avdekket således endel svakheter når det gjelder nettopp dette planarbeidet.

2. Nærmere om etterforsningsplaner

Etterforsningsplan skal utarbeides raskest mulig etter opprettelse av sak, den skal angi aktuelle **hypoteser** samt etterforsningsskritt med frister, og videre mulig behov for ekstern dokumentasjon. Ledelsesansvaret skal være klargjort. Etterforsningsplanen skal være et dynamisk arbeidsverktøy.

Der saken er enkel og oversiktlig kan etterforsningsplan unnlates ved beslutning om dette, men det kreves notoritet om beslutningen.

I fire saker var det fravær av plan der slik plan skulle vært utarbeidet. Ellers er det merknader om planer som synes sjablongmessige, eller der planen ikke synes å ha vært aktivt styrings-verktøy. Det var også eksempel på enkle saker der plan ikke ble ansett nødvendig. Det anses ikke grunn til å gå nærmere inn på den enkelte sak, jf. det som uttales nedenfor om temaet.

Det kan for det første konstateres at fravær av plan, eller mangelfull plan, ikke synes å ha hatt direkte negativ innvirkning på etterforskningen. En rekke saker synes styrt også via aktiv bruk av logger med ansvars- og oppgavebeskrivelser.

Det **skal** allikevel påses at etterforsningsplan utarbeides i tråd med direktivene, noe som med dette innskjerpes. **Fravær** av plan behøver ikke å være avgjørende i den enkelte sak der den utvikler seg påregnelig og innenfor rammen av det som er vurdert ved igangsettelsen av etterforskningen. Men i alvorlige saker med en viss kompleksitet er det et poeng at man skal opp-stille aktuelle **hypoteser**, samt fange opp enhver utvikling i saken som krever nye vurderinger og beslutninger – ikke minst når det gjelder etterforsningsmål og bevissikring.

3. Særlig om oppklaringspotensial

Det er ikke gitt særlige merknader tilknyttet dette punkt, bortsett fra i én sak der det ble ansett som noe mangelfullt at man ikke hadde sikret spor på åstedet i forbindelse med anmeldelsen.

Allikevel er det grunn til å fastholde at det optimale utgangspunkt for oppklaring er at man er nøye med utarbeidelse og vedlikehold av planer, jf. ovenfor.

4. Øvrige merknader

Ellers er det ikke særlige merknader tilknyttet øvrige vurderingspunkter. Det synes allikevel klart at det fremdeles er manglende regulær kapasitet når det gjelder lyd- og bildeavhør. Vi har ellers notert god utarbeidelse av mandater der det er bedt om rettsmedisinsk undersøkelse.

STATSADVOKATENS KONKLUSJON

Politiets behandling av mishandlingssaker har utviklet seg i positiv retning, og karakteriseres som god. Man må imidlertid styrke innsatsen ved utarbeidelse av etterforskningsplaner.

Igjen konstaterer statsadvokatene at det utøves etterforsknings- og påtalearbeid med høy kvalitet.

Ingvild Thorn Nordheim

Kjell-Otto Lilleberg